

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 187/06-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. júna 2006 predbežne prerokoval sťažnosť F. I., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. M. R., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 295/99, ako aj jeho rozsudkom z 11. mája 2000 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 224/2005, ako aj jeho uznesením z 5. decembra 2005, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť F. I. v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 295/99, ako aj jeho rozsudkom z 11. mája 2000, o d m i e t a ako podanú oneskorene.

2. Sťažnosť F. I. v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 224/2005, ako aj jeho uznesením z 5. decembra 2005, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2006 (doplnená na základe výzvy ústavného súdu 18. apríla 2006) doručená sťažnosť F. I., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. R., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 295/99, ako aj jeho rozsudkom z 11. mája 2000 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 224/2005, ako aj jeho uznesením z 5. decembra 2005.

Sťažovateľ uviedol, že Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 1545/97 *„zrušil notárske osvedčenie o mojom vlastníctve k nehnuteľnosti podľa zákona č. 293/1992 Zb. pod č. N 52/95, Nz 64/95, a to aj napriek tomu, že súčasne prebiehalo konanie pod č. 21 C 1467/96-244 na tom istom okresnom súde Košice II vo veci vysporiadania vlastníctva k tejto nehnuteľnosti, avšak to nebolo ukončené uznesením, ale iba späťvzatím, teda nedošlo k doriešeniu vlastníctva, ale k porušeniu mojich vlastníckych práv k tejto nehnuteľnosti“*. Sťažovateľ je toho názoru, že súdy rozhodujúce v jeho veci (okresný súd, krajský súd, najvyšší súd) sa nevysporiadali *„so všetkými skutočne doloženými dokladmi“* a odobrali mu *„právo brániť si vlastníctvo tak, ako to zaručuje Ústava SR“*.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti argumentoval judikatúrou ústavného súdu, ako aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. V tejto súvislosti okrem iného uviedol, že mu je známa skutočnosť, že *„obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je garancia, že súd vždy rozhodne v súlade s jeho právnou argumentáciou, t. j. garancia rozhodnutia, ktorým súd vyhovie navrhovateľovi... Sťažovateľ však poukazuje na tú skutočnosť, že súd nevyhoviel jeho návrhu práve z dôvodu, že nepostupoval v súlade s platnou právnou úpravou“*. Sťažovateľ zároveň namietal, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu sp. zn. 13 Co 295/99 z 11. mája 2000 nezodpovedá požiadavke preskúmateľnosti a nearbitrárnosti, pretože podľa jeho názoru ho nemožno považovať za konformné so zákonom.

Vo vzťahu k namietanému základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ dodal: *„Obsah práva na súdnu a inú ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy totiž spočíva aj v práve na definitívne potvrdenie práva alebo stavu úspešného účastníka v danej veci, ak sa nezmenia skutkové okolnosti prípadu. Narušením princípu právnej istoty založenej právoplatným súdnym rozhodnutím by tak bolo znemožnené akémukoľvek súdu v akejkoľvek veci poskytnúť účastníkovi konania súdnu ochranu jeho práv a oprávnených záujmov.“*

Sťažovateľ v postupe a rozhodnutiach krajského súdu a najvyššieho súdu videl aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti argumentoval tým, že uvedené *„základné právo na súdnu ochranu zakotvuje princíp, že súdy môžu rozhodovať a posudzovať len tie veci, pre ktoré je založená ich rozhodovacia právomoc a príslušnosť... Tým, že sa jeden súd vo svojom rozhodnutí priamo prejudiciálne vyjadrí k právnej otázke, ktorá má byť a je riešená v spore, ktorý prejednáva iný (príslušný) súd, dochádza k narušeniu príslušnosti súdov v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy SR v spojení s ustanoveniami O. s. p.“*

Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd postupom a rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 295/99 a najvyšší súd postupom a rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 224/2005 porušili jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože nerozhodli v súlade so zákonom, keďže sa nevysporiadali so všetkou jeho argumentáciou. Zároveň dodal, že rozhodnutia súdov považuje za nedostatočne odôvodnené, čím podľa jeho mienky bol porušený „*princíp záväznosti súdneho rozhodnutia*“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby po preskúmaní jeho sťažnosti vo veci rozhodol ústavný súd nasledovným nálezom:

„1. Krajský súd v Košiciach svojím rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 295/99 porušil základné právo sťažovateľa základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Najvyšší súd SR svojím rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 224/2005 porušil základné právo sťažovateľa základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. 5. 2000 v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 295/99 a vracia mu vec na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 5. decembra 2005 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 224/2005 a vracia mu vec na ďalšie konanie.

5. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk (slovom: päťstotisíc slovenských korún) od Krajského súdu v Košiciach a 500 000 Sk (slovom: päťstotisíc slovenských korún) od Najvyššieho súdu SR, ktoré sú mu porušovatelia jeho práv povinní vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ zároveň žiadal ústavný súd o nezverejnenie svojho mena a priezviska, ako aj mena a priezviska svojho právneho zástupcu a ich nahradenie iniciálkami.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 tohto zákona návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...).

1. V časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 295/99, ako aj jeho rozsudkom z 11. mája 2000.

Na základe výzvy ústavného súdu z 15. mája 2006 bol ústavnému súdu 22. mája 2006 predložený spis okresného súdu sp. zn. 14 C 1545/97. Z jeho obsahu ústavný súd zistil, že konanie na okresnom súde vedené pod sp. zn. 14 C 1545/97 bolo právoplatne skončené v spojení s konaním vedeným na krajskom (odvolacom) súde pod sp. zn. 13 Co 295/99. Namietaný rozsudok krajského súdu sp. zn. 13 Co 295/99 z 11. mája 2000 nadobudol právoplatnosť 27. júla 2000, pričom v tento deň bolo rozsudok doručený právnomu zástupcovi sťažovateľa JUDr. S. R., ktorý ho v namietanom konaní zastupoval.

Podľa ustanovenia § 158 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) rovnopis písomného vyhotovenia rozsudku sa doručuje účastníkom, prípadne ich zástupcom do vlastných rúk.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 22/02 uviedol: „Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov, teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti.“

Porušenie označených základných práv postupom a rozhodnutím krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 295/99 sťažovateľ namietal v sťažnosti z 10. marca 2006, doručenej ústavnému súdu 13. marca 2006, teda po lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti. Vzhľadom na to, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je časovo obmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti, a s prihliadnutím na dátum doručenia právoplatného rozsudku krajského súdu sp. zn. 13 Co 195/99 z 11. mája 2000 právnenému zástupcovi sťažovateľa JUDr. S. R. 27. júla 2000, ako aj so zreteľom na deň doručenia sťažnosti ústavnému súdu (13. marec 2006), ústavný súd považoval za dostatočne preukázané podanie sťažnosti v tejto časti po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty (obdobne napr. III. ÚS 301/04, III. ÚS 156/06). Keďže zmeškanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odpustiť, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako podanú oneskorene.

2. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 224/2005.

Z obsahu sťažnosti, predovšetkým z namietaného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 224/2005 z 5. decembra 2005, ústavný súd zistil, že proti rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 13 Co 295/99 z 11. mája 2000 podal sťažovateľ 25. augusta 2005 dovolanie. Sťažovateľ v dovolaní navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu z 11. mája 2000 zrušil, pretože ho považoval za vecne nesprávny. Navrhovatelia sa k dovolaniu sťažovateľa nevyjadrili. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že predtým, ako by sa zaoberal dovolaním napadnutým rozsudkom z hľadiska jeho vecnej správnosti, skúmal, či dovolanie bolo podané v zákonom určenej lehote. Pri posudzovaní včasnosti podania dovolania najvyšší súd vychádzal z ustanovenia § 372 1 ods. 2 OSP (účinného od 1. septembra 2005) v nadväznosti na ustanovenie § 240 ods. 1 OSP (účinného do 31. augusta 2005).

Podľa ustanovenia § 372 1 ods. 2 OSP (účinného od 1. septembra 2005) začaté konania o odvolaní a dovolaní, o ktorých odvolací súd alebo dovolací súd nerozhodol do 31. augusta 2005, sa dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005.

Podľa ustanovenia § 240 ods. 1 OSP (účinného do 31. augusta 2005) účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plynie táto lehota od doručenia opravného uznesenia. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia zmeškanie lehoty uvedenej v odseku 1 nemožno odpustiť. Lehota je však zachovaná, ak sa dovolanie podá v lehote na odvolacom alebo dovolacom súde.

Na základe uvedeného najvyšší súd konštatoval, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 13 Co 295/99 z 11. mája 2000 bol právnemu zástupcovi navrhovateľov doručený 22. júna 2000, odporcovi v 2. rade 26. júna 2000 a právnemu zástupcovi sťažovateľa 27. júla 2000. Najvyšší súd uviedol, že rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 27. júla 2000 a lehota na podanie dovolania uplynula v pondelok 28. augusta 2000. S prihliadnutím na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že keďže sťažovateľ podal dovolanie 25. augusta 2005, podal ho po uplynutí zákonom stanovenej jednomesačnej lehoty, teda oneskorene. V závere najvyšší súd konštatoval, že vzhľadom na to, že dovolanie bolo podané oneskorene, podľa ustanovenia § 243b ods. 4 v spojení s § 218 ods. 1 písm. a) OSP ho odmietol, pričom sa už nezaoberal otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd v uznesení zároveň rozhodol o trovách dovolacieho konania tak, že navrhovateľom ich náhradu nepriznal, pretože nepodali návrh na ich priznanie.

Podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. a) OSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané oneskorene.

Podľa ustanovenia § 243b ods. 4 OSP ustanovenia § 218 ods. 1, § 224 ods. 1, § 225 a § 226 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne. Ak dovolateľ vezme dovolanie späť, dovolací súd konanie uznesením zastaví.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Podľa názoru ústavného súdu úvahy najvyššieho súdu vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne udržateľné. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti a vzhľadom na príslušné zákonné ustanovenia o dovolacom konaní, ktoré najvyšší súd pri svojom rozhodovaní aplikoval, je aj náležite odôvodnené.

Pri preskúvaní namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd nezistil takú aplikáciu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru. Ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti podania dovolania vychádzal zo zákonných ustanovení účinnej procesnej normy (Občianskeho súdneho poriadku), ktorá vo svojom ustanovení § 240 ods. 2 zreteľne stanovuje, že zmeškanie lehoty pre podanie dovolania nemožno odpustiť.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 224/2005 z 5. decembra 2005 podľa názoru ústavného súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty

a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery najvyššieho súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému základnému právu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy ústavný súd poznamenáva, že podľa ustanovenia § 10a ods. 1 OSP o dovolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov odvolacích rozhoduje najvyšší súd. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že v sťažovateľom namietanej veci o dovolaní proti rozsudku krajského súdu ako súdu odvolacieho rozhodol najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 1 Cdo 224/2005 z 5. decembra 2005. Z uvedeného vyplýva, že o dovolaní rozhodol vecne príslušný súd v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami.

Ústavný súd teda nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa návrhom sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2006